

12 (יד) ויקח, פייסו בדברים ובממון ובקש ממנו שימחול לו ויתפלל בעדו, וגם אמר לו שישב בארצו באיזה מקום שירצה כי הוא יצוה עליו שלא יגעו בו ובאשתו.

רצ"ג

14 (יד) ואתו ואמהותיו, שהגיעו לזמן הלידה ולא יכלו ללדת, ואף על פי שתאריך הלידה לשאר נשים היושבות על המשבר יום או יומיים או יותר לפעמים, הנה אחוזם ביום שגלקחה שרה ולא יכלו ללדת כל היום ההוא וכל הלילה וכל היום המחרת עד אחר תפלת אברהם. וידוע הוא שיעשה אדם רפואה לאשה היושבת על המשבר ואין בית המלך חסר רופאים בקיאים, ובאמת ניסו בהן ההכרים המועילים ולא הועילו להן אז ידעו כי אצבע אלהים היא ומלת וילדו, שבה לאשתו ואמהותיו, או גם לאבימלך וענינו הוצאת הזרע¹⁰, ואונקלס תירגם: ואיתרוחו, ואפשר כי דעתו על הלידה ואמר ואיתרוחו ולא אמר וילידו בעבור העצר שהיה להם מללדת. או היה דעתו כדעת רבותי ז"ל¹¹ שאמרה כי עצירת הנקבים היתה בהם שלא היו יכולות להפנות לא לגדולים ולא לקטנים.
15 (יח) כי עצר עצר בעד כל רחם, כנשים או גם בבהמות כמו שאמרו רבותי ז"ל¹¹, וכן אמרו¹¹ אפילו תרגולת לא הטילה ביצתה.

רצ"ג

16

מתנני יאע"פ שהוא נותן לו אין נמחל לו עד שיבקש ממנו שנאמר ויעתה השב אשת וגו' ומנין שאם לא מחל לו שהוא אכזרי שנאמר ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך וגו' והאומר כמא את עיני קמע את ידי שבר את ידלי חייב ע"מ לפסוד חייב יקדע את כסותי שבר את כרי חייב ע"מ לפסוד פסוד יעשה כן לאיש פלוגי על מנת לפסוד חייב בין כגופו בין כממונו: גב' תוד כל אלו שאמרו דמי בלשון אבל יצרו אפי הביא כל אלו נביות שבעולם אין נמחל לו עד שיבקש ממנו שנאמר השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך 15 דאשה נביא בעי אהורו אשת אתך לא בעי אהורו אמר רבי שמואל בר אשת האיש מכל מקום ודקא אמרת תנוי גם צדיק תורוג הלא הוא אמר לי אהורו הוא והיא גם היא אמרה אחי הוא נביא הוא וכבר לימד אכסנאי שבא לעיר על עסקי אבילה ושתייה שואלין אותו על עסקי אשתו שואלין אותו אשקך היא אחותך היא מבאן לכן נח שנהרגו שדזה לו ללמוד ולא למר:

13

(יד) ויתן לאברהם, כדי שיתפיים ויתפלל עליו. (טז) הנה ארצי לפניך, אבל פרעה אמר לו: הנה אשתך קח ולך (לעיל יב ט). לפי שנתיירא שהמצריים שטופי זמה⁶⁷. (טז) ולשרה אמר אבימלך לכבודה כדי לפייסה: הנה עשיתי לך כבוד זה, נתתי ממון לאחיך שאמרת עליו אחי הוא. הנה הממון והכבוד הזה לך כסות עינים לכל אשר אתך, יכסו עיניהם⁶⁸ שלא יקילוך שאלו השיבותיך ריקנית של להם לומר לאחר שנתעלל בה החזירה, עבשיו שהוצרכתי לכזבו ממון ולפייסך יודעים יהיו שעל כרחי השיבותיך ועל ידי נס: ואת כל, ועם כל באי עולם. ונכתת, היא לך פתחון פה להתוכח ולהראות דברים ניכרים הללו.

רצ"ג

15

(טז) ויאמר: מבואר הוא. (טז) ולשרה אמר הנה נתתי אלך כסף, מלבד הצאן והבקר ועבדים ושפחות שנתתי לו נתתי לו אלך כסף שילבישך בהם

רצ"ג

17

אברהם אל האלהים: אמר רבי חמא בר רבי חנינא מתחלת הספר ועד כאן (י) לא נאמר בלשון הנה כיון שהתפלל אבינו אברהם חזר הקשר הנה: כי עזר עזר נאמר עזירה בפה עזירה בגרון עזירה באוזן: עזירה מלמעלה: עזירה מלמטה: (יח) והכל אומרים על דבר שרי אשת אברהם: א"י ברכיה עלו דפולמיסין למקרב למסאנא דמטרונה: כל אותה הלילה היתה שרה שמוחה על פניה ואומרת רבון העולמים אברהם יצא בהכרתה ואני יצאתי באמנה אברהם חוץ לסירה ואני נתונה במיתה: אמר לה הקב"ה כל מה שאני עושה בשבילך אני עושה והכל אומרים על דבר שרי אשת אברהם: א"י לוי כל אותה הלילה היה מלאך עומד ומגלב בידו והיה מתייעץ בשרה אם: אמרה ליה מחי מחי ואם אמרה ליה שובק הנה שביק: כל כך לבת שמתה אומרת לו אשה איש אני ולא היה פורש:

דברים רבה - סוף (יו)

אמר רבי יוחנן אמר ר' יוחנן אמר ר' יוחנן אמר ר' יוחנן

18

.. והנכון בעיני כי מידם אשר נלקחה שרה לקה אבימלך באברים ולא יוכל לעשות צרכיו, וזהו לא נתתיך לנגוע אליה, כי הנגיעה והקריבה כנשים הוא על המשגל, כענין אל תגשו אל אשה (שמות יט טז), ואקרב אל הנביאה (ישעיה ח ג), ואשתו ואמהותיו שהן מעובדות עצר בעד רחמן ולא יכלו להמליט, כי עצירת רחם הוא שלא תהר, כדרך זה, סגר רחמה (ש"א א ה), אבל עצירה בעד הרחם, הוא שלא תלד, כלשון גדר בעדי ולא אצא (איכה ג ז). ועמדה שרה בביתו ימים ולא שב אבימלך מדרכו כי לא הבין עד שבא אליו האלהים בתלום והודיעו, ולא פירש הכתוב חולי אבימלך והזכירו ברמז דרך מוסר וכבוד לשרה, ואחרי תפלת אברהם נרפא אבימלך ואשתו ואמהותיו וילדו הנשים.

רצ"ג